

سر مقاله

بسمه تعالی

براساس برنامه چشم‌انداز بیست ساله نظام جمهوری اسلامی ایران و برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، رسالت‌ها و اهداف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با تاکید بر توسعه مبتنی بر دانایی پایه‌ریزی گردیده تا منویات آن در قالب قانون جدید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به عرصه عمل درآید.

با نگاه به شرایط، مقتضیات و شرح وظایف جدید، اعطای بورس و اعزام دانشجویان به خارج به شیوه سنتی علی‌رغم سرمایه‌گذاری و هزینه‌های بسیار بالا بازده مورد انتظار را نداشته و لزوم تغییر در روند اعزام دانشجویان به شکل نوین و تغییر و تحول در دروندادها، فرآیندها و بروندادهای بورس و اعزام دانشجویان ضروری به نظر می‌رسد.

خوشبختانه رسالت‌ها و اهداف بر اساس ماده ۴۳ از فصل چهارم برنامه چهارم (توسعه مبتنی بر دانایی) به شرح زیر ابلاغ شده است: دولت موظف است نظر به اهمیت نقش دانش و فناوری و مهارت، به عنوان اصلی‌ترین عوامل ایجاد ارزش افزوده در اقتصاد نوین، اقدام‌های زیر را به عمل آورد:

الف: نوسازی و بازسازی سیاست‌ها و راهبردهای پژوهشی و فناوری و آموزشی به منظور توانایی پاسخگویی مراکز علمی، پژوهشی و آموزشی کشور به تقاضای اجتماعی، فرهنگی و صنعتی و کارکردن در فضای رقابت‌فزا آینده عرصه جهانی؛

ب: تهیه برنامه‌های جامع توسعه علمی و فناوری کشور (به ویژه فناوری با سطوح عالی علوم و فناوری روز جهانی) در بخش‌های مختلف؛

ج: پیش‌بینی لازم به منظور بهره‌برداری حداکثر از ظرفیت‌های ملی حوزه‌های فناوری اطلاعات و فناوری زیستی و فناوری زیست محیطی ...

همچنین در قانون جدید تشکیل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز اهداف به شرح زیر تعیین گردیده است:

الف- توسعه علوم، تحقیقات و فناوری و تقویت روحیه تحقیق و تتبع و ترویج تفکر خلاق و ارتقاء فرهنگ علم دوستی؛
ب- اعتدالی موقعیت آموزشی، علمی و فنی کشور؛

پ- تعمیق و گسترش علوم، معارف، ارزش‌های انسانی و اسلامی و اعتدالی جلوه‌های هنر و زیبایی شناسی؛
ت- معرفی میراث علمی تمدن ایرانی و اسلامی؛
ث- تامین نیروی انسانی متخصص و توسعه منابع انسانی کشور؛
ج- ارتقای سطح دانش و مهارت‌های فنی و توسعه و ترویج فرهنگ علمی در جامعه؛
چ- تحقق آزادی علمی و استقلال دانشگاه‌ها، مراکز علمی و تحقیقاتی.

لذا براساس این اهداف دروندادها تغییر می‌یابند یا به عبارت دیگر امتحان اعزام همانند گذشته نخواهیم داشت و انجام باقی مانده تعهدات مان نیز در سال ۸۴ به پایان خواهد رسید و به جای آن از نخبگان و دانشجویان ممتاز استفاده خواهد شد. از این پس بخش عظیمی از کوشش‌مان را دوره‌های کوتاه مدت تحقیقاتی دانشجویان دکتری داخل و دوره‌های مشترک دانشگاه‌ها تشکیل خواهند داد که تمرکز اصلی آن نیز در حوزه‌های جدید علم و فناوری و رشته‌هایی که در داخل کشور با محدودیت و کمبود مواجه هستیم، همانند رشته‌های نانوتکنولوژی، فناوری زیستی، فناوری زیست محیطی، انرژی‌های نو و... خواهد بود.

و اما نکته اصلی بخش فرآیندهاست که برای تحول و عبور از آن می‌بایستی به ابزار و امکاناتی که پاسخگو و همراه با تحولات پیش‌بینی شده باشد توسل جوییم و اهم آن تغییر شرح وظایف و اختیارات رایزن‌های علمی و سرپرستی‌های دانشجویان در خارج از کشور؛ بررسی راهکارهای مناسب برای جبران کمبود اعتبارات ارزی و تخصیص‌های مربوطه؛ تغییر در آیین نامه بورس داخل و خارج و... است.

امیدوار هستیم که بتوانیم این مسیر ناهموار را هموار سازیم و فرآیندی را تسهیم نماییم که حاصل آن و یا به عبارتی برونداد آن عرضه نیروی انسانی متخصص و متعهد دارای خلاقیت و نوآوری در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و خدماتی در داخل و خارج از کشور باشد. از این رو از همه عزیزان تقاضا داریم در این خصوص با ارائه ایده و راهکارهای عملی ما را یاری نمایند.